

Krzysztof Włodarczyk

Prof. dr hab. Wiktor
GRZYWO-DĄBROWSKI (1885- 1998),
Warszawa-AM

Forum Bibliotek Medycznych 4/2 (8), 487-497

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Prof. dr hab. med. Wiktor GRZYWO-DĄBROWSKI (1885-1968) lekarz, specjalista krajowy medycyny sądowej, rzeczoznawca, bibliofil, bibliograf, redaktor, członek i założyciel towarzystw naukowych, nauczyciel akademicki, profesor zwyczajny, kierownik Katedry Medycyny Sądowej i dziekan Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Warszawskiego, kierownik Zakładu Medycyny Sądowej i Biblioteki Głównej Akademii Medycznej w Warszawie.

Urodził się 15 sierpnia 1885 roku w Zadońsku (gubernia woroneska - Rosja) w rodzinie inteligentkiej Kazimierza i Stanisławy z domu Dąbrowska. Ojciec był geometrą. Miał brata Waleriana, inżyniera, który był asystentem w Instytucie Gleboznawczym w Puławach, i siostrę Marię. Żona Maria z domu Pawłowska, doktor medycyny - lekarz szkolny.

Ukończył gimnazjum klasyczne w Saratowie (1904). Studiował (1905-1911) na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Dyplom nostryfikował w Kazaniu (1912).

Pracę zawodową podejmował w kilku miejscowościach, zajmując różne stanowiska i pełniąc n/w funkcje. W czasie studiów – Pracownia Neurologiczna Uniwersytetu Jagiellońskiego – demonstrator; Klinika Chorób Nerwowych i Umysłowych – wolontariusz; Zakład dla Nerwowo Chorych k. Warszawy - lekarz (1912); Szpital dla Psychicznie Chorych, Kochanówka k. Łodzi, ordynator, prosekator (1912-1914); Szpital dla chorych na dur brzuszny, Łódź – kierownik, ordynator, równocześnie Prosekator miasta Łodzi, kierownik (1915-1917); Sąd Okręgowy w Warszawie – lekarz sądowy, równolegle Szpital Dzieciątka Jezus w Warszawie, prosekator (1917-1921); Uniwersytet Warszawski. Katedra Medycyny Sądowej, dyrektor (1921-1950), profesor nadzwyczajny (1 X 1921-1929), profesor zwyczajny (1929-1962), dziekan Wydziału Lekarskiego UW (1932-1933, 1938-1939); Akademia Medyczna w Warszawie. Zakład Medycyny Sądowej i Biblioteki Głównej AM, kierownik (1950-3 IX 1962).

Praca naukowa – podejmował problematykę badawczą z zakresu anatomii patologicznej, medycyny sądowej, neuropatologii, psychiatrii, statystyki. Ogłosił drukiem ponad 200 publikacji. W bibliografii podmiotowej zarejestrowano 190 pozycji, z pełnym bądź skróconym opisem bibliograficznym. Był organizatorem i redaktorem

naczelnym periodyków: *Czasopismo Sądowo-Lekarskie* (1928-1939) i *Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii* (1951-1962), które częściowo współfinansował. Autor licznych artykułów, prac doświadczalnych i klinicznych, analitycznych omówień przypadków, monografii i podręczników dla studentów medycyny i prawa, bibliografii z kryminologii, psychiatrii i neurologii oraz haseł w „Małej encyklopedii praktyki lekarskiej”. Drukował w języku polskim i francuskim. Niedługo po wojnie szeroki rozgłos zyskała jego praca „Okrucieństwo człowieka i okrucieństwa niemieckie” (1946), którą napisał wraz z żoną Marią w ramach współpracy z Główną Komisją Badania Zbrodni Hitlerowskich. Jednocześnie, świadom prawdy, odmówił pracy w międzynarodowej komisji mającej na celu obarczenie Niemców odpowiedzialnością za zbrodnię katyńską. Opracował podręczniki i monografie, na których wychowały się pokolenia lekarzy i prawników. Wśród najbardziej uznanych są: „Podręcznik medycyny sądowej dla lekarzy i studentów medycyny (1948), „Podręcznik medycyny sądowej dla prawników” (1952), „Odpowiedzialność karna lekarza w związku z wykonywaniem pracy zawodowej” (1958) oraz „Badanie zwłok i miejsca gdzie były znalezione” (1959).

Działalność dydaktyczna – prowadził wykłady i zajęcia praktyczne z medycyny sądowej dla studentów medycyny i prawa w Uniwersytecie Warszawskim, Wyższej Szkole Prawniczej w Warszawie, Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (1946-1947) oraz na licznych kursach dla lekarzy społecznej służby zdrowia, sędziów, prokuratorów, adwokatów, milicjantów. Władze wymiaru sprawiedliwości darzyły go dużym uznaniem i szacunkiem. W czasie okupacji niemieckiej (1939-1945) uczestniczył w tajnym nauczaniu, co pozwoliło ok. 50 osobom ukończyć studia medyczne. Przez ten czas wychował wiele pokoleń specjalistów z dziedziny medycyny sądowej. Pod jego kierunkiem habilitował się dr Witold Dżułyński, jeden lekarz uzyskał stopień doktora medycyny, a trzech jego współpracowników zajęło samodzielne stanowiska: W. Lewiński został kierownikiem Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej w Łodzi, Witold Dżułyński w Lublinie i Stanisław Manczarski w Gdańsku.

Profesor posiadał wiele pasji, wszystkie związane były pośrednio lub bezpośrednio z uprawianą nauką. Dużo uwagi poświęcał budynkowi Zakładu Medycyny Sądowej oraz gromadzeniu książek i pomocy naukowych. Kiedy obejmował Katedrę Medycyny Sądowej UW (1921), zakład nie miał własnego lokalu ani warunków do dalszego rozwoju. Dzięki działalności profesora, pod jego osobistym kierownictwem rozpoczęto budowę gmachu przy ul. Oczki 1 w Warszawie, który ukończono w 1931 roku. Po Powstaniu Warszawskim budynek został spalony. Zamieszkał nad zakładem i nadzorował wszystkie prace. Ponownie musiał także zbierać pomoce naukowe, książki, czasopisma i zbiory muzealne, gdyż te zgromadzone przez niego w okresie międzywojennym zaginęły lub spłonęły wraz z zakładową biblioteką. Część została odnaleziona po wojnie na Śląsku. Dzięki współpracy ze Studenckim Komitetem

Odbudowy Zakładu Medycyny Sądowej, uroczyste otwarcie miało miejsce w maju 1949 r. Równoległe, jako członek powojennej Komisji Bibliotecznej Uniwersytetu Warszawskiego, profesor dał się poznać jako bibliofil i wielki orędownik książki medycznej. Dzięki jego staraniom i zapobiegliwości, udało się zgromadzić środki na wykonanie podstawowych prac stolarskich, zakup mebli oraz adaptację pomieszczeń w Klinice Chorób Wewnętrznych, której suterena stała się pierwszym lokalem nowo utworzonej Biblioteki Wydziału Lekarskiego (1947). Rada Wydziału Lekarskiego UW pod koniec pierwszego roku działalności biblioteki, mianowała oficjalnie profesora jej kierownikiem. Stanowisko to piastował do roku 1950, przed którym przeniósł bibliotekę do gmachu Zakładu Medycyny Sądowej. Zaowocowało to uzyskaniem miejsca na zorganizowanie czytelni z prawdziwego zdarzenia, obszerniejszymi pomieszczeniami magazynowymi i możliwością dalszego rozwoju. Starał się zapewnić bibliotece odpowiednią rangę, wraz z doc. Andrzejem Biernackim opracował regulamin biblioteki i określił podstawowe zasady jej działania. Decyzją Rady Ministrów, Wydział Lekarski UW został przekształcony w Akademię Lekarską (1949), a następnie reorganizowany w Akademię Medyczną (1950), w której pracował do osiągnięcia wieku emerytalnego.

Członek Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego (1918-), Warszawskiego Towarzystwa Lekarskiego (1918-), Polskiego Towarzystwa Kryminologicznego (1928-), współzałożyciel i członek zarządu (1928-1936) Francuskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej – Paryż, korespondent (1937-), Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii, założyciel i prezes (1938-1955), Warszawskiego Towarzystwa Naukowego (1947-), Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej (1950-), Senatu Uniwersytetu Warszawskiego i Akademii Medycznej w Warszawie.

Otrzymał odznaczenia: Złoty Krzyż Zasługi (1932), Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1947), Medal X-lecia PRL (1955), Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski (1958).

Bezpartyjny. Oficer Wojska Polskiego w stopniu majora. Przeszedł na emeryturę 30 IX 1962 roku. Zmarł 21 grudnia 1968 roku w Warszawie. Został pochowany na Cmentarzu Powązkowskim.

Spis publikacji

1911

1. Experimentelle Untersuchungen über die zentralen Riechbahnen des Kaninches. Cracovie: Akad. Umiej., 1911 s. 269-284, tabl., bibliogr.

1914

2. O znaczeniu sądowo-lekarskim badania pośmiertnego mózgu osób, umarłych na porażenie postępujące. *Gaz. Lek.* 1914 T. 49 z. 35 s. 961-964

3. Przyczynek do sprawy rozrostu tkanki łącznej okołonaczyniowej w porażeniu postępującem. *Neurol. Pol.* 1914 T. 4 z. 1

4. Przypadek otępienia wczesnego w połączeniu z moczną przewlekłą i symetrycznymi ogniskami rozmiękczeniowymi w jądrach soczewkowatych. Warszawa, 1914. – 14, [2] s.

5. Stosowanie luminalu w otępieniu padaczkowym. *Med. i Kron. Lek.* 1914 T. 49 z. 33 s. 641-646

6. Wstrzykiwanie zgęszczonych rozczyńców salwarsanu i neosalwarsanu. *Prz. Lek.* 1914 T. 53 z. 18 s. 263-364

1916

7. Spostrzeżenia z dziedziny anatomii patologicznej duru osutkowego. *Gaz. Lek.* 1916 T. 51 z. 26 s. 389-393

1917

8. Cztery przypadki śmiertelnego zatrucia grzybami. *Med. i Kron. Lek.* 1917 T. 52 z. 29 s. 370-372

9. Przyczynek do kliniki objawów nerwowych w durze osutkowym. *Gaz. Lek.* 1917 T. 52 z. 18 s. 217-218

1920

10. Ogniskowe zapalenie gruźlicze opon miękkich na powierzchni półkul mózgowych. *Lek. Wojsk.* 1920 T. 1 z. 7 s. 15-28

11. Przyczynek do anatomii patologicznej obecnie panującej epidemii zapalenia mózgu. *Lek. Wojsk.* 1920 T. 1 z. 18-19 s. 27-34

12. W sprawie wczesnego rozpoznawania duru plamistego. *Lek. Wojsk.* 1920 T. 1 z. 31 s. 9-10

1921

13. Obrzmienie mózgu a śmierć nagła. *Lek. Wojsk.* 1921 T. 2 z. 5 s. 133-143

14. Podstawy anatomiczne homoseksualizmu i jego leczenie operacyjne. *Lek. Wojsk.* 1921 T. 2 z. 30 s. 953-959

15. Przeszczepienie narządów płciowych oraz próby leczenia operacyjnego niektórych objawów starości. *Lek. Wojsk.* 1921 T. 2 z. 16 s. 486-494

16. Wpływ promieni radu na ośrodkowy układ nerwowy myszy. Warszawa, 1921. – 15, [1] s., [2] k.

Toż w jęz. franc. *Rev. Neurol.* 1922

1922

17. Klasyfikacja uszkodzeń ciała. *Lek. Wojsk.* 1922 T. 3 z. 10 s. 815-827

18. Organizacja orzecznictwa sądowo-lekarskiego na ziemiach byłego zaboru rosyjskiego. *Gaz. Lek.* 1922 T. 1 z. 35 s. 695-696

19. Przyczynek do kazuistyki dzieciobójstwa. *Pol. Gaz. Lek.* 1922 T. 1 z. 41 s. 782-784

20. Przyczynek do kazuistyki przestępstw dzieci. *Now. Lek.* 1922 T. 34 z. 9 s. 337-346

21. W sprawie budowy Zakładu Medycyny Sądowej UW. *Pol. Gaz. Lek.* 1922 T. 1 z. 5 s. 100-101

1923

22. Głód w Rosji. (Streszczenie zbiorowe). *Zdrowie* 1923 T. 38 z. 4 s. 97-103

23. Zakłady medycyny sądowej we Francji: (wrażenia z wycieczki naukowej, odbytej w lipcu i sierpniu r. 1923). *Lek. Wojsk.* 1923 T. 4 z. 10

1924

24. Pęknięcie namiotu mózdkowego lub wyrostka sierpowatego występujące u dzieci podczas porodu. *Warsz. Czas. Lek.* 1924 T. 1 z. 2 s. 55-57

25. Przestępstwa stojące w związku z zaspokojeniem popędu płciowego w świetle Kodeksu Karnego 1903 roku. *Warsz. Czas. Lek.* 1924 T. 1 z. 10 s. 386-390

26. Przyczynek do kazuistyki dzieciobójstwa. *Pol. Gaz. Lek.* 1924
27. Sposoby stwierdzenia pochodzenia kuli i wystrzelonej gily. *Gaz. Adm. i Policji Państ.* 1924
28. Wskazówki do wykonywania sądowo-lekarskich oględzin zwłok. Lwów; Warszawa: Książnica-Atlas, 1924. – 59, [2] s.
29. Zarys medycyny sądowej: z atlasem o 62 ilustracjach i 2 tablicach barwnych. Lwów ; Warszawa: Książnica-Atlas, 1924. - VII, [1], 199, [1] s. + Atlas: 32 s. tabl., 2 k. tabl.
30. Znaczenie badania włosów w przypadkach dochodzenia przestępstwa. *Gaz. Adm. i Policji Państ.* 1924
- 1925
31. Uwagi lekarza sądowego co do projektu ustawy postępowania karnego. *Lek. Pol.* 1925 T. 1 z. 2 s. 4-6
32. Zabójstwo czy samobójstwo? *Lek. Pol.* 1925 T. 1 z. 3 s. 4-7
33. Z teki lekarza sądowego. *Lek. Pol.* 1925 T. 1 z. 6 s. 7-14
- 1926
34. Podstępne odurzenie czy symulacja? *Lek. Pol.* 1926 T. 2 z. 12 s. 6-8
35. Pourazowe ropnie mózgu i ich znaczenie sądowo-lekarskie. *Lek. Pol.* 1926 T. 2 z. 8 s. 12-14, z. 9 s. 10-12
36. Przerwanie ciąży z punktu widzenia społecznego, prawnego i lekarskiego. Warszawa; Lwów: Książnica-Atlas, 1926. – 47, [1] s.; bibliogr.
37. Sądowo-lekarskie znaczenie zatruc arszenikiem. *Gaz. Adm. i Policji Państ.* 1926
38. Sprawa organizacji orzecznictwa sądowo-lekarskiego w Polsce. *Lek. Pol.* 1926 T. 2 z. 1 s. 5-6
39. Tajemnica lekarska. *Now. Lek.* 1926 R. 38 z. 10 s. 412-416
40. Uszkodzenia ciała w projekcie Kodeksu Karnego Komisji Kodyfikacyjnej. *Lek. Pol.* 1926 T. 2 z. 4 s. 17-19
41. Utonięcie czy uduszenie? *Lek. Pol.* 1926 T. 2 z. 6 s. 12-16
42. Wypadki samochodowe a badanie lekarskie szoferów. *Lek. Pol.* 1926 T. 2 z. 10 s. 8-9
43. Zabójstwo czy wypadek kolejowy? *Gaz. Adm. i Policji Państ.* 1926
- 1927
44. Dzieciobójstwo z punktu widzenia prawnego i sądowo-lekarskiego. Warszawa, 1927. – 28, [2] s.
45. Orzecznictwo sądowo-lekarskie. Warsz. Kal. *Lek.* 1927 s. 510-552
46. Porażenie z punktu widzenia sądowo-lekarskiego: (według odczytu wygłoszonego w dn. 21.V.1927 r. w Warszawskim Tow. Ginekologicznym). *Gin. Pol.* 1927 T. 6 z. 10-12 s. 1193-1216
47. Przyczynek do statystyki poronień i dzieciobójstwa w Warszawie w latach powojennych. *Lek. Pol.* 1927 T. 3 z. 6 s. 11-14
48. Przyczynek do statystyki poronień i dzieciobójstwa w Warszawie w ostatnim dziesięcioleciu. *Lek. Pol.* 1927 T. 3 z. 3 s. 5-9
49. Tajemnica lekarska. *Lek. Pol.* 1927 T. 3 z. 2 s. 12-13
50. Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Warszawskiego. *Lek. Pol.* 1927 T. 3 z. 6 s. 18-23
- 1928
51. Interpretacja pojęcia utraty wzroku. *Now. Spol.-Lek.* 1928 T. 2 z. 17 s. 502-503
52. Kazuistyka sądowo-lekarska. *Czas. Sąd.-Lek.* 1928. T. 1 z. 3 s. 173-176
53. Lekarz biegły według nowego kodeksu postępowania karnego. *Gaz. Adm. i Policji Państ.* 1928. – 8 s.
54. Polska bibliografia kryminologiczna i sądowo-lekarska za rok 1927. *Czas. Sąd.-Lek.* 1928 T. 1 z. 1 s. 70-74
55. Projekt organizacji orzecznictwa sądowo-lekarskiego w Polsce. *Czas. Sąd.-Lek.* 1928 T. 1 z. 1 s. 15-22
56. Regularność a samobójstwo u kobiet. *Now. Spol.-Lek.* 1928 T. 2 z. 13 s. 438

57. Samobójstwa rozszerzone w Warszawie. *Czas. Sąd.-Lek.* 1928 T. 1 z. 3 s. 147-159
58. Samobójstwa w Warszawie w roku 1927. *Czas. Sąd.-Lek.* 1928 T. 1 z. 3 s. 170-172
59. Śmierć wskutek porażenia prądem elektrycznym. *Hig. Pr.* 1928 z. 2 s. 9-17
60. Ustalenie tytułu: doktor czy doktor medycyny? *Now. Spół.-Lek.* 1928 T. 2 z. 15 s. 474
1929
61. Samobójstwa w Warszawie w r. 1928 według Miesięcznika Statystycznego Magistratu m. Warszawy i danych Zakładu Medycyny Sądowej Uniwersytetu Warszawskiego. *Czas. Sąd.-Lek.* 1929 T. 2 z. 1 s. 45-48
62. Zgwałcenia w Warszawie. *Czas. Sąd.-Lek.* 1929
63. Znaczenie stanu grasiczo-limfatycznego z punktu widzenia medycyny sądowej. *Warsz. Czas. Lek.* 1929 T. 6 z. 45 s. 1051-1055, z. 46 s. 1075-1080
64. Z sali sądowej. *Czas. Sąd.-Lek.* 1929 T. 4 z. 2 s. 180-189
1930
65. Alkoholizm a przestępstwo. *Czas. Sąd.-Lek.* 1930
66. Alkoholizm a samobójstwo. *Warsz. Czas. Lek.* 1930 T. 7 z. 34 s. 784-788
67. Oględziny zwłok sądowo-lekarskie. *Now. Spół.-Lek.* 1930 T. 4 z. 9 s. 177
68. Polska bibliografia kryminologiczna i sądowo-lekarska za rok 1929. *Czas. Sąd.-Lek.* 1930 T. 3 z. 3 s. 162-169
69. Samobójstwa w Warszawie w roku 1929. *Czas. Sąd.-Lek.* 1930 T. 3 z. 2 s. 111-116
70. Samobójstwo czy zabójstwo? Śmierć wskutek postrzału z broni krótkiej. *Czas. Sąd.-Lek.* 1930 T. 3 z. 2 s. 65-104
71. Sprawozdanie z czynności Zakładu Medycyny Sądowej Uniwersytetu Warszawskiego za rok 1929. *Czas. Sąd.-Lek.* 1930 T. 3 z. 1 s. 43-50
72. Uwagi lekarza sądowego do projektu Kodeksu Karnego. *Głos Sądow.* 1930
73. Z sali sądowej. *Czas. Sąd.-Lek.* 1930 T. 3 z. 3 s. 154-161
1931
74. Materiały do statystyki samobójstw w miastach, miasteczkach i wsiach warszawskiego okręgu apelacyjnego. *Czas. Sąd.-Lek.* 1931 T. 4 z. 4 s. 205-252
75. Polska bibliografia kryminologiczna, sądowo-lekarska i działów pokrewnych za rok 1930. *Czas. Sąd.-Lek.* 1931, T. 4 z. 1 s. 10-17
76. Polska bibliografia psychiatryczna za rok 1930. *Rocz. Psychiatr.* 1931 T. 19 z. 16 s. 191-196
77. Przestępstwa przeciw życiu i zdrowiu. Warszawa 1931
78. Samobójstwa w Warszawie w r. 1930. *Czas. Sąd.-Lek.* 1931 T. 4 z. 3 s. 127-138
79. Sprawozdanie z czynności Zakładu Medycyny Sądowej UW za rok 1930. *Czas. Sąd.-Lek.* 1931 T. 4 z. 1 s. 3-9
80. Śmierć wskutek postrzału z długiej broni palnej – samobójstwo, wypadek czy zabójstwo? *Czas. Sąd.-Lek.* 1931 T. 4 z. 2 s. 80-88
81. Uwagi do rozdziału XXXIV projektu Kodeksu Karnego Komisji Kodyfikacyjnej. Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu. *Lek. Pol.* 1931 T. 7 z. 1 s. 11-15
1932
82. Polska bibliografia kryminologiczna, sądowo-lekarska i działów pokrewnych za rok 1931. *Czas. Sąd.-Lek.* 1932 T. 5 z. 3 s. 212-222
83. Polska bibliografia psychiatryczna za rok 1931. *Rocz. Psychiatr.* 1932 z. 18/19 s. 325-328
84. Polski Kodeks Karny. Uwagi lekarza sądowego. *Lek. Pol.* 1932 T. 8 z. 11 s. 242-248
85. Samobójstwa w Warszawie w latach 1921-1930 na podstawie danych Urzędu Statystycznego m. Warszawy i oględzin zwłok samobójców, dokonanych w Z. M. S. U. W. *Czas. Sąd.-Lek.* 1932 T. 5 z. 1/2 s. 47-73
86. Samobójstwa w Warszawie w roku 1931. *Czas. Sąd.-Lek.* 1932 T. 5 z. 3 s. 205-211

87. Samobójstwo czy zabójstwo? Śmierć na skutek ran ciętych, klutych i rąbanych. *Czas. Sąd.-Lek.* 1932

88. Samobójstwo czy zabójstwo z krótkiej broni palnej. *Warsz. Czas. Lek.* 1932 T. 9 z. 4 s. 78-81, z. 5 s. 100-104, z. 6 s. 124-128

89. Spędzenie płodu i dzieciobójstwo według projektu Kodeksu Karnego. *Lek. Pol.* 1932

90. Sprawozdanie z czynności Zakładu Medycyny Sądowej UW za rok 1931. *Czas. Sąd.-Lek.* 1932, T. 5 z. 1/2 s. 3-9

91. Uwagi lekarza sądowego do projektu kodeksu karnego. *Głos Sądow.* 1932 R. 2 z. 1

92. Zakład Medycyny Sądowej UW (w latach 1921-1931 włącznie). *Czas. Sąd.-Lek.* 1932 T. 5 z. 1/2 s. 21-46

1933

93. Polska bibliografia kryminologiczna, sądowo-lekarska i działów pokrewnych za rok 1932. *Czas. Sąd.-Lek.* 1933 T. 6 z. 2 s. 81-90

94. Sprawozdanie z czynności Zakładu Medycyny Sądowej UW za rok 1932. *Czas. Sąd.-Lek.* T. 6 z. 2 s. 74-80

95. Zadzierzgnięcie i powieszenie jako czynnik powodujący zaspokojenie popędu płciowego zbrozonego. *Rocz. Psychiatr.* 1933 T. 21 s. 134-146

96. Z kazuistyki samobójstwa. *Lek. Pol.* 1933 T. 9 z. 5

1934

97. O wykonywaniu praktyki lekarskiej. *Medycyna* 1934 T. 8 z. 7 s. 237-243

98. Samobójstwa w Polsce w 1931 r. *Czas. Sąd.-Lek.* 1934 T. 7 z. 1 s. 19-53

Współaut.: ..., Stanisław Manczarski

99. Samobójstwo w Warszawie i w okręgu Apełacyjnym Warszawskim w r. 1932. *Czas. Sąd.-Lek.* 1934 T. 7 z. 1 s. 1-18

100. Samobójstwo z punktu widzenia sądowo-lekarskiego. III. Powieszenie i zadzierżgnięcie. *Czas. Sąd.-Lek.* 1934 T. 7

101. Sprawozdanie z czynności Zakładu Medycyny Sądowej UW za rok 1933. *Czas. Sąd.-Lek.* 1934 T. 7 z. 3 s. 182-189

102. Zagadnienia sterylizacji. *Lek. Pol.* 1934 T. 10 z. 6. s. 122-126

1935

103. Nierząd. Warszawa: 1935.- 2 s.: tab., bibliogr.

104. Polska bibliografia kryminologiczna, sądowo-lekarska i działów pokrewnych za rok 1934. *Czas. Sąd.-Lek.* 1935 T. 8 nr 2 s. 92-104

105. Polska bibliografia psychiatryczna i neurologiczna za rok 1934. *Rocz. Psychiatr.* 1935 z. 24 s. 114-125

106. Samobójstwo w Warszawie w r. 1934: samobójstwa rozszerzone w Polsce w r. 1934: (na podstawie Miesięcznika Statystycznego Magistratu m. Warszawy i wykazów Zakładu Medycyny Sądowej Uniw. Warszawskiego). *Czas. Sąd.-Lek.* 1935 T. 8 z. 3 s. 190-209

107. Samobójstwo z punktu widzenia sądowo-lekarskiego. IV. Śmierć wskutek utonięcia. Zabójstwo i wrzucenie ciała do wody. *Czas. Sąd.-Lek.* 1935 T. 8

108. Sprawozdanie z czynności Zakładu Medycyny Sądowej UW za rok 1934. *Czas. Sąd.-Lek.* 1935 T. 8 z. 2 s. 83-91

1936

109. Polska bibliografia kryminologiczna, sądowo-lekarska i działów pokrewnych za rok 1935. *Czas. Sąd.-Lek.* 1936 T. 9 z. 1 s. 25-41

110. Polska bibliografia psychiatryczna i neurologiczna za rok 1935. *Rocz. Psychiatr.* 1936 z. 26/27 s. 185-202

111. Przestępstwa w związku z zaspakajaniem popędu płciowego. Poznań: Rolnicza Druk. i Księgarnia Nakładowa, 1936

112. Przyczynę do statystyki samobójstw w r. 1935. *Czas. Sąd.-Lek.* 1936 R. 9 z. 4 s. 242-263

113. Sterylizacja i kastracja z punktu widzenia lekarskiego, eugenicznego i prawnego. *Zdr. Publ.* 1936 T. 51 z. 3 s. 187-213

114. Samobójstwo czy zabójstwo? I. Śmierć na skutek postrzału oraz w następstwie ran ciętych, klutych i rąbanych. *Prz. Polic.* 1936

115. Samobójstwo w Warszawie w r. 1935. Samobójstwo wspólne, zabójstwo i samobójstwo w Polsce w r. 1935. *Czas. Sąd.-Lek.* 1936 T. 9 1937
116. Kobiety-zabójczynie: (tymczasowe zestawienie cyfrowe, fragment większej całości, które jest w opracowaniu: referat wygłoszony na posiedzeniu sekcji medycyny sądowej i kryminologii XV Zjazdu Lekarzy i Przyrodników Polskich we Lwowie w lipcu 1937 r.), Warszawa, Siła, 1937. – 5 s.
117. Organizacja rzeczoznawstwa sądowo-lekarskiego w Polsce: (referat wygłoszony na posiedzeniu sekcji medycyny sądowej i kryminologii XV Zjazdu Lekarzy i Przyrodników Polskich we Lwowie w lipcu 1937 r. Warszawa, 1937. – 7 s.
118. Polska bibliografia kryminologiczna, sądowo-lekarska i działów pokrewnych za rok 1936. *Czas. Sąd.-Lek.* 1937 T. 10 z. 2 s. 118-140
119. Polska bibliografia psychiatryczna i neurologiczna za rok 1936. *Rocz. Psychiatr.* 1937 z. 29/30 s. 220-236
120. Przyczynę do statystyki samobójstw w 1936 r.: samobójstwo w Warszawie i Krakowie: samobójstwo wspólne: zabójstwo i samobójstwo w Polsce w r. 1936. *Czas. Sąd.-Lek.* 1937 T. 10 z. 4
121. Samobójstwa we dwoje, zabójstwo i samobójstwo w Polsce w latach 1931[-1935]. *Czas. Sąd.-Lek.* 1937 T. 10 z. 4
122. Samobójstwo, wypadek czy zabójstwo? *Czas. Sąd.-Lek.* 1937 T. 10 z. 1 s. 9-41
123. Samobójstwo czy zabójstwo? Śmierć wskutek otrucia. *Czas. Sąd.-Lek.* 1937 T. 10
124. Sprawozdanie z czynności Zakładu Medycyny Sądowej Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego w Warszawie za rok 1936. *Czas. Sąd.-Lek.* 1937 T. 10 z. 4
- 1938
125. Polska bibliografia kryminologiczna, sądowo-lekarska i działów pokrewnych za rok 1937. *Czas. Sąd.-Lek.* 1938 T. 11 z. 2 s. 113-136
126. Polska bibliografia psychiatryczna i neurologiczna za rok 1937. *Rocz. Psychiatr.* 1938 z. 33 s. 101-114
127. Powieszenie. W: Encyklopedia Podręczna Prawa Karnego. Warszawa 1938 z. 23 s. 1444-1447
128. Przyczynek do statystyki samobójstw w r. 1937: samobójstwo w Warszawie i Krakowie: samobójstwo wspólne: zabójstwo i samobójstwo w Polsce w r. 1937. *Czas. Sąd.-Lek.* 1938 T. 11 z. 4 s...
129. Samobójstwo czy zabójstwo z krótkiej broni palnej – strzał w klatkę piersiową. *Med. i Przyr.* 1938 T. 2 z. 6 s. 26-27
130. Sprawozdanie z czynności Zakładu Medycyny Sądowej Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego za rok 1937. *Czas. Sąd.-Lek.* 1938 T. 11 z. 2 s. 137-142
- 1939
131. Kobiety trucicielki. *Czas. Sąd.-Lek.* 1939 T. 12 z. 2
Współaut.: ..., Maria Grzywo-Dąbrowska
- 1946
132. Okrucieństwo człowieka i okrucieństwa niemieckie. Warszawa: Wiedza, 1946. – 85, [2] s., bibliogr.
Współaut.: Maria Grzywo-Dąbrowska, ...
- 1947
133. Daktyloskopia. *Śl. Gaz. Med.* 1947 T. 3 z. 3-5 s. 330
Współaut.: ..., Paweł Horoszowski
134. W sprawie bibliotek. *Pol. Tyg. Lek.* 1947 T. 2 z. 48/49 s. 1421
135. W sprawie organizacji orzecznictwa sądowo-lekarskiego w Polsce. *Państ. i Prawo* 1947
136. Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Warszawskiego. *Pol. Tyg. Lek.* 1947 T. 2 z. 21 s. 140
137. Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Warszawskiego w latach 1939-1946. *Pol. Tyg. Lek.* 1947 T. 2 z. 7 s. 60
- 1948
138. Kronika Zakładu Medycyny Sądowej Uniwersytetu Warszawskiego za okres I.IX.1939 – I.V.1945. *Arch. Med. Sąd.* 1948 T. 19 s. 225-237

139. Podręcznik medycyny sądowej: dla studentów medycyny i lekarzy. Warszawa: Lek. Inst. Nauk.-Wydaw., 1948. – 958 s., il.
140. Przemówienie ku czci śp. prof. Jana Mazurkiewicza. W: Przemówienia na uroczystej akademii ku czci śp. prof. Jana Mazurkiewicza. Warszawa, 1948 s. 7-8
141. Przerwanie ciąży w Polsce. Na podstawie ankiety. *Pol. Tyg. Lek.* 1948 T. 3 z. 9 s. 591-593, z. 20 s. 629
142. Rec.: Toksykologia. Ocena. *Pol. Tyg. Lek.* 1948 T. 3 z. 5 s. 155-156
Współaut.: ..., S[ergiusz] Schilling-Siengalewicz
Toż.. Med. Pr. 1948 T. 16 z. 3/4 s. 318-320
- 1949
143. Polska bibliografia psychiatryczna i neurologiczna z lat 1945-1948. *Rocz. Psychiatr.* 1949 T. 27 z. 2/3 s. 336-346
- 1950
144. Po konferencji profesorów medycyny sądowej. *Sl. Zdr.* 1950 T. 2 z. 12 s. 2
145. Śmierć w skutek postrzału oraz w następstwie ran ciętych, kłutych i rąbanych. *Wojsk. Prz. Prawn.* 1950
- 1951
146. Polska bibliografia kryminologiczna, sądowo-lekarska i działów pokrewnych za rok 1949. *Arch. Med. Sąd.* 1951 T. 3 s. 40-49
147. Projekt organizacji rzeczoznawstwa sądowo-lekarskiego. W: Stan kryminalistyki i medycyny sądowej. Warszawa 1951 s. 76-78
148. Rzeczoznawstwo sądowo-lekarskie w Polsce. *Arch. Med. Sąd.* 1951 T. 1 s. 128-135
- 1952
149. Medycyna sądowa dla prawników. Warszawa: Wydawn. Prawnicze, 1952. - 542 s., [1] k. tabl., il., bibliogr.
150. Polska bibliografia psychiatryczna i neurologiczna z lat 1949-1950. *Neurol. i Neurochir.* 1952 T. 2 z. 4 s. 489-504
151. Polska bibliografia sądowo-lekarska i działów pokrewnych za lata 1945-1948. *Arch. Med. Sąd.* 1952 T. 4 s. 41-60
- 1953
152. Identyfikacja z przekazami historycznymi szkieletów dwóch ostatnich książąt mazowieckich. *Prz. Antropol.* 1953 T. 21 z. 1 s. 225-257
Współaut.: ..., Stanisław Laguna, Halina Milicerowa, Renata Zdziarska
153. Polska bibliografia sądowo-lekarska i działów pokrewnych za rok 1950. *Arch. Med. Sąd.* 1953 T. 5 s. 50-59
154. Uszkodzenia ciała w projekcie Kodeksu Karnego. *Państ. i Prawo* 1953
- 1954
155. Badanie kości książąt mazowieckich. *Prz. Antropol.* 1954
Współaut.: ....., Stanisław Laguna, [i in.]
156. Badanie zwłok na miejscu ich znalezienia. *Wojsk. Prz. Prawn.* 1954
- 1955
157. Polska bibliografia sądowo-lekarska i działów pokrewnych za rok 1951. *Arch. Med. Sąd.* 1955 T. 7 s. 197-207
158. Polska bibliografia sądowo-lekarska i działów pokrewnych za rok 1952. *Arch. Med. Sąd.* 1955 T. 7 s. 134-146
159. Program kształcenia studentów 6 roku instytutów medycznych z zakresu medycyny sądowej. *Arch. Med. Sąd.* 1955 T. 7 s. 147-148
160. Sprawozdanie z czynności Zakładu Medycyny Sądowej AM w Warszawie, za lata 1945-1952. *Arch. Med. Sąd.* 1955 T. 6 s. 235-238
- 1956
161. Organizacja orzecznictwa sądowo-lekarskiego w ZSRR. *Arch. Med. Sąd.* 1956 T. 8 s. 137-138
162. Pamiętnik I Zjazdu Medyków Sądowych, Warszawa 15 i 16 grudnia 1955 r. Warszawa: PZWL, 1956. - 300, [4] s. tabl., il., bibliogr.
Współaut.: ..., Stanisław Laguna
163. Polska bibliografia sądowo-lekarska i działów pokrewnych za rok 1953. *Arch. Med. Sąd.* 1956 T. 8 s. 139-149
164. W sprawie organizacji orzecznictwa sądowo-lekarskiego w Polsce. *Arch. Med. Sąd.* 1956 T. 8 s. 133-136

165. W sprawie orzecznictwa sądowo-lekarskiego w Polsce. W: Pamiętnik I Zjazdu Medyków Sądowych. Warszawa, 1956 s. 222-223
1957
166. Medycyna sądowa dla prawników. Wyd. 2. Warszawa: Wydawn. Prawn., 1957. - 418 s., [1] k. tabl. kolor., fot., bibliogr.
167. Polska bibliografia sądowo-lekarska i działów pokrewnych za rok 1954. *Arch. Med. Sąd.* 1957 T. 9 s. 137-147
1958
168. Odpowiedzialność karna lekarza w związku z wykonywaniem pracy zawodowej w zakresie rozpoznawania i leczenia chorób oraz wydawania orzeczeń lekarskich. Warszawa: PZWL, 1958. - 110, [1] s., bibliogr.
169. Podręcznik medycyny sądowej dla studentów medycyny i lekarzy. Wyd. 2. Warszawa: Państw. Zakład Wydawnictw Lekarskich, 1958. - 707, [1] s., fot., rys., bibliogr.
170. Polska bibliografia sądowo-lekarska i działów pokrewnych za rok 1955. *Arch. Med. Sąd.* 1958 T. 10 s. 154-169
1959
171. Badanie zwłok i miejsca gdzie były znalezione. Warszawa: PZWL, 1959. - 121, [2] s., bibliogr.
172. Bibliografia sądowo-lekarska i działów pokrewnych za rok 1956. *Arch. Med. Sąd.* 1959 T. 11 s. 114-132
173. Odpowiedź na ocenę mojego podręcznika medycyny sądowej, wydanego w 1958 r., dokonaną przez prof. dr Jana Olbrychta. *Prz. Lek.* 1959 T. 15 z. 8 s. 253-255
1960
174. Mała encyklopedia praktyki śledczej. 1, A-D. Warszawa: Generalna Prokuratura. Wydział Szkolenia, 1959-1960. - 32 s., bibliogr.
Współaut.: Paweł Horoszowski, ..., Karol Spett
175. Mała encyklopedia praktyki śledczej. 2, E-I. Warszawa: Generalna Prokuratura. Wydział Szkolenia, 1959-1960. - 28, [4] s., bibliogr.
Współaut.: Paweł Horoszowski, ..., Karol Spett
176. Mała encyklopedia praktyki śledczej. 3, K-N. Warszawa: Generalna Prokuratura. Wydział Szkolenia, 1959-1960. - 32 s., bibliogr.
Współaut.: Paweł Horoszowski, ..., Karol Spett
177. Mała encyklopedia praktyki śledczej. 4, O-S. Warszawa: Generalna Prokuratura. Wydział Szkolenia, 1959-1960. - 40 s., bibliogr.
Współaut.: Paweł Horoszowski, ..., Karol Spett
178. Mała encyklopedia praktyki śledczej. 5, Ś-Z. Warszawa: Generalna Prokuratura. Wydział Szkolenia, 1959-1960. - 30, [2] s., bibliogr.
Współaut.: Paweł Horoszowski, ..., Karol Spett
1961
179. Polska bibliografia sądowo-lekarska i działów pokrewnych za rok 1957. *Arch. Med. Sąd.* 1961 T. 12 s. 82-94
180. Sprawozdanie z posiedzeń naukowych Oddziału Warszawskiego Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii. *Arch. Med. Sąd.* 1961 T. 12 s. 102-103
181. Rec.: Avdeev M. J.: Kurs sudebnoj medicyny. Moskwa 1959. - *Wiad. Lek.* 1961 T. 14 z. 1 s. 67-68
182. Rec.: Smolianinow V. M., Tatijev K. I., Cervakov V. F.: Sudebnaja medicina. Moskwa 1959. - *Wiad. Lek.* 1961 T. 14 z. 1 s. 68
1962
183. Czterdziestopięciolecie pracy naukowej i działalności pedagogicznej profesora doktora W. F. Czerwakowa. *Arch. Med. Sąd.* 1962 T. 14 z. 1/2 s. 1-2
184. Polska bibliografia sądowo-lekarska i działów pokrewnych za rok 1958 i 1959. *Arch. Med. Sąd.* 1962 T. 14 z. 1/2 s. 147-175
185. Rec.: Manczarski Stanisław: Medycyna sądowa w zarysie. Podręcznik dla studentów. Warszawa: 1962. - *Arch. Med. Sąd.* 1962 T. 14 z. 1/2 s. 180-181
186. Rec.: Prokop Otto: Lehrbuch der gerichtlichen Medizin. Berlin 1960. - *Arch. Med. Sąd.* 1962 T. 14 z. 1/2 s. 177-180
1963
187. Bibliografia sądowo-lekarska i działów pokrewnych za rok 1961. *Arch. Med. Sąd.* 1963 T. 15 z. 2 s. 161-175

188. Polska bibliografia sądowo-lekarska i działań pokrewnych za rok 1960. *Arch. Med. Sąd.* 1963 T. 15 z. 1 s. 71-86
189. Polskie piśmiennictwo neurologiczne, neurochirurgiczne i psychiatryczne za rok 1961.
- Neurol. Neurochir. Psychiat. Pol.* 1963 T. 13 z. 3 s. 440-459
- 1964
190. Prof. dr med. Stanisław Manczarski. Wspomnienie pośmiertne. *Arch. Med. Sąd.* 1964 T. 16 z. 1 s. 5-7

Prace redakcyjne

- Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminalistyki. Kwart./ Red. Warszawa 1927
- Archiwum Medycyny Sądowej i Psychiatrii Sądowej i Kryminalistyki. Kwart. / Red. Warszawa 1951-1962

Dzieje uczelni medycznych w Warszawie w latach 1944-1966 / pod. [red.] Jerzego Manieckiego. Warszawa 1968 s. 250; Janusz Kapuścik: Wiktor Grzywo Dąbrowski uczony i bibliotekarz (1885-1968) *Rocz. Bibl.* 1977 R. 21 nr 3/4 s. 1015-1018; Edward Chróścielewski, Janusz Składziński: Działalność dydaktyczno-wychowawcza, naukowa i społeczna prof. dr n. med. Wiktora Grzywo-Dąbrowskiego. *Arch. Med. Sąd. i Kryminol.* 1978 T. 28 nr 3 s. 175-179; Tadeusz Marcinkowski: Publikacje książkowe profesora Wiktora Grzywo-Dąbrowskiego. *Arch. Med. Sąd. i Kryminol.* 1978 T. 28 nr 3 s. 181-183; Miron Paciorkiewicz: Sylwetki naszych uczonych. Profesor Wiktor Grzywo-Dąbrowski. *Med. Dyd. Wychow.* 1979 T. 11 nr 2 s. 155-160; J[anusz] Składziński: Prof. Wiktor Grzywo-Dąbrowski (1885-1968). *Med. Dyd. Wychow.* 1980 T. 12 z 3 s. 254-258; Aleksander Dubrzyński: W dwudziestą rocznicę śmierci profesora Wiktora Grzywo-Dąbrowskiego. *Med. Dyd. Wychow.* 1989 T. 21 z. 3/4 s. 115-120; Janusz Kapuścik: W kręgu lekarzy, uczonych i bibliofilów. Warszawa 1993. s. 265-270; Andrzej Śródka: Uczeń polscy XIX-XX stulecia T. 1. Warszawa 1994 s. 605-606; Janusz Kapuścik: Grzywo-Dąbrowski Wiktor (1885-1968). W: Słownik pracowników książki polskiej / pod red. Hanny Tadeusiewicz, z udziałem Bogumiła Karkowskiego. Supl. 2. Warszawa 2000 s. 57, bibliogr.; Irmina Utrata: Tak to się właśnie zaczęło. Przeszość, teraźniejszość i przyszłość Biblioteki Głównej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. *Forum Bibl. Med.* 2010 R. 3 nr 1 s. 641-643, 652, portr., bibliogr.; Toż: Popr. i uzup. *Med. Dyd. Wyzd.* 2012 Vol. 44 nr 2 s. 21, 22, il., portr., bibl.; Magdalena Michalska: Ciekawi ludzie. [dostęp 5.05.2012] <http://magdalena-michalska.za.pl/Ciekawi%20ludzie.htm>; //Archiwum Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego – APK-180, sygn. 167/14/75.

Krzysztof Włodarczyk